

MOTTATT 3 1 OKT 2007

Politiets sikkerhetstjeneste

Den seneste opplysning

Postboks 4770 Nydalen, 0401

OSLO

post@pst.polit.no

Tlf: 022 20 00 00

Faks: 022 20 00 01

Besøk: 022 20 00 02

Nydel:

JUSTISDEPARTEMENTET	
01 NOV 2007	
SAKSNR.: 200705911	
AVD/KONT/BEH: LOV/EO1/MHG	
DOK.NR. 60	ARKIVKODE:

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Posttakersoner:

Deres ref.: 200705911

Vår ref.: 200700443-2 008

Dato: 30. oktober 2007

Høring - Forskrift til den nye offentlighetsloven

Det vises til høring vedrørende forskrift til den nye offentlighetsloven av 04.09.2007.

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er positive til prinsippet om offentlighet i norsk forvaltning, og vil bidra til dette i så stor utstrekning som mulig innenfor de rammer tjenesten har. Sjef PST har selv gjennom opptredener i media og flere foredrag i det offentlige rom, bidratt til en større åpenhet rundt tjenesten og forhold knyttet til denne. PST er også gjenstand for innsyn fra en rekke kontrollorganer, noe vi er glade for, og som bidrar til en øket bevissthet og oppmerksomhet rundt de grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper som må være knyttet til vår tjeneste.

De fleste opplysninger og dokumenter i Politiets sikkerhetstjeneste er imidlertid unntatt offentlighet etter unntaksbestemmelsene i dagens offentlighetslov. Øvrige journaler og dokumenter i PST kan videre i dag unntas offentlighet, jf forskrift til offentlighetsloven av 14. februar 1986 nr 351 del V nr 14, jf offentlighetsloven § 11. PST er avhengig av at vårt arbeid holdes uten alminnelig innsyn og at våre samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt har tillit til en fortrolig behandling av informasjon og metoder. Den hovedregel som foreligger om unntak fra innsyn i PSTs dokumenter og arkiver er derfor en forutsetning for vårt arbeid.

Det foreligger nå forslag til forskrift til ny offentlighetslov. Slik vi ser det er forslag til forskrift til ny offentlighetslov § 9, 2. ledd uklar og kan synes å innsnevre muligheten for unntak i forhold til dagens rettsituasjon. PST finner at dette er uheldig.

Vi vil i det følgende belyse noen av de problemstillinger som reises i forbindelse med forslaget til forskrift til ny offentlighetslov § 9, 2. ledd.

Unntakene i forslag til ny offentlighetslov

De fleste opplysninger i PST vil i utgangspunktet være unntatt innsyn med hjemmel i ny offentlighetslov § 13, da opplysningene vil være graderte etter sikkerhetsloven, og dermed unntatt fra innsyn. Det foreligger videre unntakshjemmel også for opplysninger når det er påkrevd av nasjonale sikkerhetshensyn eller forsvaret av landet, jf § 21, samt dersom det er

påkrevd av hensyn til Norges utenrikspolitiske interesser, jf § 20. PST legger til grunn at bestemmelsene i ny offentlighetslov ikke endrer dagens rettstilstand, jf offentlighetsloven § 6, 1. ledd nr 1.

Forslag til forskrift § 9, 2. ledd

Ny offentlighetslov § 27 1. ledd gir hjemmel til i forskrift å gjøre unntak for journaler og dokumenter på saksområder der det kan eller skal gjøres unntak fra innsyn for de fleste dokumenter. I likhet med tidligere forskrift etter offentlighetsloven § 11, skal slik forskrift bare gis når særlig tungtveiende grunner tilsier det. I høringsnotatets drøftelse av problemstillingen konkluderer departementet med at det nå kun skal gis unntak for enkeltsaker hos Etterretningstjenesten og Politiets sikkerhetstjeneste, og at dette unntaket ikke vil omfatte det departementet omtaler som generelle saker.

PST finner det usikkert ut fra høringsnotatet hva departementet legger i ”enkeltsaker”. PST antar at enkeltsaker i hovedsak vil være å forstå som saker av operativ karakter både for så vidt gjelder opplysninger om personer, metoder, strategi osv. I den grad dette forstås i motsetning til ”generelle saker” som antas å knytte seg opp mot mer administrative saker, finner PST sontringen uheldig. Slik PST ser det vil det være typisk på det administrative området at unntak etter forskriftens § 9, 2. ledd vil være aktuelt. På det administrative området vil situasjonen ofte være at de enkelte dokumenter eller opplysninger ikke er graderte eller faller inn under andre unntak i offentlighetsloven, men hvor det er sammenstillingen og/eller helheten i informasjonen som kan si noe om PSTs operative virksomhet og derfor er beskyttelsesverdig. Dette vil eksempelvis gjelde administrative opplysninger i reiseregninger. Det vil ikke alltid være mulig på vurderingstidspunktet å ha oversikt over hvorvidt informasjonen vil kunne ha operativ eller sikkerhetsmessig betydning, og det er således viktig at opplysningene unntas i sin helhet.

Henvisningen til ”enkeltsaker” synes også uheldig sett hen til forslag til ny offentlighetslov som benytter begrepet ”saksområde”.

Unntaksbestemmelsen i § 9, 2. ledd legger videre opp til en vurdering av hver enkelt sak i forhold til hvorvidt denne kan unntas eller ikke, jf formuleringen ”kan unntas”. Jf. Ot.prp. nr. 4 (1981-1982) hvor dagens unntakshjemmel i offentlighetsloven § 11 ble vurdert, ble det understreket at viktige hensyn bak muligheten for unntak var omfanget av de dokumenter som ville være unntatt, hvorvidt nytten av innsyn for publikum av å se de gjenværende dokumenter ville overstige de praktiske ulemper for forvaltningen, samt om de gjenværende dokumenter eventuelt vil gi et misvisende bilde av saken. Dette er videreført i forskriftshjemmelen i ny offentlighetslov § 27 hvor det ”*kan gjerast unntak frå innsyn for journalar og alle (vår understreking) dokument på saksområde.*” Slik vi ser det er intensjonen bak forskriftshjemmelen nettopp å ha mulighet til å unnta alle disse dokumentene i sin helhet. Unntaksbestemmelsen i forskriften bør således avspeile dette.

Forholdet til innsynsloven

Ulike reguleringer om innsyn i opplysninger og dokumenter i PST må ses i sammenheng. Ved midlertidig lov om begrenset innsyn i overvåkningspolitiets arkiver og registre av 17.09.1999 nr. 73 er det gitt innsyn i overvåkningspolitiets arkiver og registre, gitt at lovens vilkår er oppfylt.

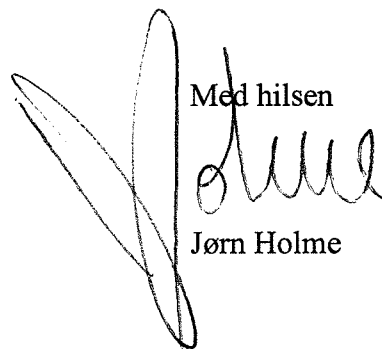
PST finner forholdet mellom de rettigheter den enkelte har etter til innsyn etter forslaget til forskrift og innsynsloven, som uklart. Vi kan ikke se at spørsmålet er berørt i departementets høringsbrev, og anbefaler at dette avklares.

Konklusjon

Politiets sikkerhetstjeneste finner at totaliteten i informasjon knyttet til PSTs oppgaveløsning må beskyttes. Ofte vil informasjon om PSTs virksomhet bidra til å tegne et bilde av tjenestens operative virksomhet, hvor også fragmenter av denne informasjonen har betydning.

Selv om Politiets sikkerhetstjeneste i dag arbeider for økt åpenhet knyttet til utøvelsen av våre oppgaver, ser vi det som problematisk med regelverk som ikke i tilstrekkelig grad hensyntar de særskilte behov for beskyttelse av informasjon som kjennetegner vår virksomhet. Vi kan derfor vanskelig tiltre forslaget til forskrift til ny offentlighetslov § 9, 2. ledd. Slik vi ser det er grunnleggende problemstillinger knyttet til offentlighet i PSTs journaler og dokumenter ikke berørt i høringen, og den løsning som er valgt avspeiler ikke det behov for beskyttelse som foreligger.

Vi foreslår således om at de problemstillinger som er berørt i vårt hørings svar behandles, og at forslaget til forskrift § 9, 2. ledd endres.

Med hilsen
Jørn Holme